

Кухарєва Н.М.

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ТЕМАТИКА У ПЛАКАТАХ, АФІШАХ ТА КАЛЕНДАРЯХ ІЗ ФОНДОВОЇ КОЛЕКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНОГО ЗАПОВІДНИКА «ПЕРЕЯСЛАВ»

Інвентарна група «Плакати» («П») на шевченківську тематику за фондовою картотекою налічує 45 музейних предметів, з них плакатів – 17, афіш – 10, календарів – 17 та 1 листівка, віднесена до цієї групи. До образотворчих та письмових пам'яток належать плакати та календарі, які є творами друкованої графіки. Афіша класифікується як письмове джерело, віднесене за типологією до друкованих матеріалів. Листівка, яка описана з предметами, які належать до групи «Плакати», класифікується як образотворче та письмове джерело шевченківської філокартії. Всі описані музейні предмети складають основний фонд інвентарної групи «Плакати» («П») на шевченківську тематику.

Опрацьовано картотеку інвентарної групи «Плакати» («П») та зроблені описи відповідно до інвентарних карток та науково-уніфікованих паспортів НІЕЗ «Переяслав». На основі фондкових матеріалів досліджено джерело надходження, розміри, техніку, матеріал музейного предмета, час та місце побутування. Цінним для дослідження є особи та події, пов'язані з даним музейним експонатом.

Предмети передавалися до фондової колекції в основному наприкінці 80-90 рр. ХХ ст., а також на початку ХХІ ст. Плакати передані Київським комбінатом монументально-декоративного мистецтва художнього фонду УРСР, Черкаським облуправлінням культури, дирекцією художніх виставок, м. Київ, придбані у магазині «Плакат», м. Київ, передані приватними особами. Афіші передавалися із Спілки композиторів України, м. Київ, із капели бандуристів, м. Львів, Віктором Мішаловим та Павлом Колесником, бандуристами з Америки та родиною Близнюків, м. Київ. Частина календарів була подарована працівниками Національного музею Тараса Шевченка, м. Київ у квітні 2006 р. працівникам Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» на ХІІ-ій міжнародній туристичній виставці, інша частина передана приватними особами.

У статті уведено до наукового обігу музейні предмети інвентарної групи «Плакати» («П») із фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». Дані матеріали є продовженням дослідження шевченкіани із колекції Заповідника, яка є одним із розділів наукової теми автора та слугуватимуть для створення каталогу музейних предметів на шевченківську тематику.

Ключові слова: плакати, афіші, календарі, розмір, техніка, матеріал, фондова колекція, інвентарна група «Плакати» («П»).

Постановка проблеми. «Шевченкіана фондової колекції НІЕЗ «Переяслав» є науковим дослідженням автора. Актуальність даної проблематики полягає у вивченні, обробці фондово-облікової документації шевченкіани, яка відноситься до інвентарної групи «Плакати» та введенні їх до наукового обігу. На даному етапі розглядається збірка плакатів, календарів та афіш, які складають частину образотворчих та письмових джерел шевченкіани фондової колекції Заповідника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні відсутнє дослідження та публікації стосовно шевченкіани інвентарної групи «Плакати» («П») із колекції НІЕЗ «Переяслав».

Постановка завдання. Мета статті полягає у вивченні фондово-облікової документації Наці-

онального історико-етнографічного заповідника «Переяслав» по інвентарній групі «Плакати» («П») з метою подачі опису тих музейних предметів, які становлять частину колекції шевченкіани Заповідника, зокрема плакатів, афіш і календарів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвентарна група «Плакати» («П») на шевченківську тематику за фондовою картотекою налічує 45 музейних предметів, з них плакатів – 17, афіш – 10, календарів – 17 та 1 листівка, віднесена до цієї групи. До образотворчих та письмових пам'яток належать плакати та календарі, які є творами друкованої графіки. Афіша класифікується як письмове джерело, віднесене за типологією до друкованих матеріалів. Листівка, яка описана з предметами, які належать до групи

«Плакати», класифікується як образотворче та письмове джерело шевченківської філокартії. Всі описані музейні предмети складають основний фонд інвентарної групи «Плакати» на шевченківську тематику.

Наводимо описи музейних предметів інвентарної групи «Плакати» («П»), які подані за інвентарними картками та науково-уніфікованими паспортами фондового зібрання НІЕЗ «Переяслав».

1. П-587 КВ-18094 Плакат «... І будуть люди на землі. Т. Шевченко». Художник Ф.Т. Глушук. Видавництво «Київський комбінат монументально-декоративного мистецтва художнього фонду УРСР», Київ, тираж – 2000 екземплярів. У центрі плаката на жовтому фоні – жовто-коричневе зображення портрета Т.Г. Шевченка. Над ним на білому фоні – назва плаката темно-коричневим, у правому куті – напис «Т. Шевченко» на жовтому фоні коричневим. Передано Київським комбінатом монументально-декоративного мистецтва художнього фонду УРСР, 1986 р., 91x64 см, папір, фарби [1].

2. П-748 КВ-24482 Афіша театральна до вистави «Назар Стодоля», драма в 3-х діях Т.Г. Шевченка, 1916 р., м. Переяслав. Вгорі дрібним шрифтом написано: «С дозволення г. Переяслав начальства». Нижче великими літерами: «Народный дом в воскресенье 10 января 1916 г.». Далі – назва п'єси, нижче: «Бувальщина, або на чужой каравай очей не порывай», автор Велісовський. У списку акторів Г. Близнюк. Нижче великими літерами: «Играет оркестр музыки», подано початок спектаклів та ціни квитків. Подаровано родиною Г. Близнюка, 1988 р., 56x71 см, папір, друк [1].

3. П-780 КВ-27102 Плакат «Музей «Кобзаря» Т.Г. Шевченка». Художник Костогриз, Дніпропетровське видавництво «Зоря», тираж – 3000 примірників. Напис жовтого кольору на голубому фоні. Зверху чорним кольором – Управління культури Черкаського облвиконкому. Нижче – наша адреса: м. Черкаси, вул. Свердлова, 37. У нижній половині сторінки на темно-синьому фоні зображено розгорнуту книгу жовто-білого кольору, на лівій сторінці якої зображено кобзаря під час гри на бандурі. Передано із Черкаського облуправління культури, 1989 р., 54x81 см, папір, фарба [1].

4. П-781 КВ-27103 Плакат «Музей «Кобзаря» Т.Г. Шевченка». Художник А.С. Недосеко, Черкаси, Облполіграфвидав, 1989 р., тираж 1000 примірників. Напис по колу, в центрі якого зображено обличчя Т.Г. Шевченка. У середній частині листа по вертикалі зображені персонажі творів

Т.Г. Шевченка, виконані коричнево-жовтими фарбами. Справа внизу на білому фоні – напис розпорядку роботи музею та його адреса. Передано із Черкаського облуправління культури, 1989 р., 60x90 см, папір, фарба [1].

5. П-782 КВ-27104 Плакат. Програма Всесоюзного шевченківського літературно-мистецького свята «В сім'ї вольній, новій», присвяченого 175-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка. Художник А.С. Курій, Черкаси, Облполіграфвидав, 1989 р., тираж – 800 примірників. На білому фоні – програма свята на 19.05, 20.05, 21.05 1989 р. в зеленому кольорі. У верхньому правому куті – емблема свята. У нижній частині листа – «дерево життя». Лист має рамку з рослинного орнаменту. Всі малюнки на білому фоні червоного кольору. Передано із Черкаського облуправління культури, 1989 р., 57x85,5 см, папір, фарба [1].

6. П-783 КВ-27105 Плакат «Республіканське свято кобзарського мистецтва. 20-21 травня 1989 р., м. Канів». Художник А.С. Курій, Черкаси, Облполіграфвидав, 1989 р., тираж – 300 примірників. У центрі листа емблема свята. Зображене обличчя Т.Г. Шевченка (біле на сіро-синьому фоні). Справа стрічки: голубого, червоного, коричневого, зеленого кольорів. Зліва внизу грона ягід калини з листками. Написи: вгорі над емблемою – «175 років», внизу – «Черкащина 1989» сіро-синього кольору. Лист має рамку з рослинного орнаменту коричневого кольору. Передано із Черкаського облуправління культури, 1989 р., 57x86 см, папір, фарба [1].

7. П-784 КВ-27106 Плакат «Свято української народної творчості. 21 травня 1989 року. Всесоюзне шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій». Художник В.А. Афонін, Черкаси, Облполіграфвидав, 1989 р., тираж 300 примірників. На плакаті подається програма свята: виступи професійних та самодіяльних художніх колективів України та Черкаської області. Місце проведення – підніжжя Тарасової гори. Початок о 17 годині. Напис голубого кольору на білому фоні. У верхньому лівому куті емблема свята, у нижньому правому куті в квадраті – український орнамент. Малюнки і рамки з трикутників, виконаних коричневою фарбою. Передано із Черкаського облуправління культури, 1989 р., 57x79 см, папір, фарба [1].

8–9. П-815 КВ-27995 Плакати «Т. Шевченко. 1814-1861 рр.». Художник Кириченко. Видавництво «Київський комбінат монументально-декоративного мистецтва художнього фонду УРСР», Київ, 1988 рік. Тираж – 2000 примірників. Портрет

Кобзаря розмальований коричневою, темно-синьою та білою фарбами. Придбаний у магазині «Плакат», Київ, 1991 р., 62x84 см, папір, друк, фабричне виробництво [1].

10. П-824 КВ-28291 Плакат «Поховайте та вставайте...». Автор Павлусенко Микола Андрійович, м. Київ, 1990 р. Посередині на всю довжину формату зображено біле перо з портретом Т.Г. Шевченка та хрестом. Справа внизу червоними буквами написано уривок із вірша. Передано з дирекції художніх виставок, м. Київ, 1991 р., 60x90 см, гуаш, темпера, картон, графіка [1].

11. П-826 КВ-29245 Плакат «Буде син, і буде мати...». Художник Ф.Т. Глушук, видавництво «Політвидав України», м. Київ, 1989 р. На жовтому фоні ліворуч наведено названу цитату із поезії Т. Г. Шевченка. Праворуч – профільне зображення сина і матері. Син – молодий чоловік у вишиванці з вусами обняв стареньку матір, яка сидить внизу. У лівій руці син тримає букет квітів. Плакат випущено до 175-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. Передано Гераськом С. С., м. Київ, 1991 р., 58x87 см, папір, друк [1].

12. П-827 КВ-29246 Плакат «Слово рідне, мово рідна...». Художник Л.Г. Постних, видавництво «Політвидав України», 1988 р. На червоному фоні – жовте дерево, яке символізує собою Україну та її історію. Тут зображено портрет Т.Г. Шевченка, козака Мамаю, Катерину із дитиною, козаків у бою, дівчини у народнім вбранні, Котигорошка зі змієм Гориничем, пари українських селян, Г.С. Сковороду. На стовбурі дерева внизу цитується уривок із поезії Сидора Воробкевича «Слово рідне, мово рідна...» (два куплети). Праворуч біля стовбура дерева стоїть хлопчик у зеленім фартушку та білій сорочечці, однією рукою він доторкається до дерева. Передано С.С. Гераськом, м. Київ, 1991 р., 84x58 см, папір, друк [1].

13. П-828 КВ-29247 Плакат «Обніміться ж, брати мої...». Художник І. Бобенчик, видавництво «Плакат», Москва, 1989 р. У формі земної кулі з паралелями та меридіанами зображено голову Т.Г. Шевченка – у зелених, фіолетових та жовтих барвах. Вгорі праворуч на білому фоні наведено вищецитовані слова з поезії Шевченка, а також роки його життя – світло-коричневими друкованими літерами. Передано Гераськом С. С., м. Київ, 1991 р., 55x87 см, папір, друк [1].

14. П-835 КВ-29581 Плакат «Прозріте люди, день настав». Художник В.К. Шостя, Київ, 1989 р. На голубому фоні зображено сонце. По 2-х сто-

ронах сонця – цитата із твору Т. Шевченка. Нижче – зображення заростей будяків. Передано дирекцією художніх виставок, 1994 р., 100x70 см, оргаліт, темпера [1].

15. П-844 КВ-30310 Плакат «Т. Г. Шевченко». Художник Н. Божко, Харків, 1960 р. Має прямокутну форму. На фоні орнаменту з квітів, в овалі – портрет Т.Г. Шевченка, а під ним – підпис поета. Фон вишневого кольору з різнокольоровими квітами. Придбаний у магазині «Плакат», м. Київ, 1988 р., 72x100 см, папір, друк [1].

16. П-845 КВ-30311 Плакат «Т.Г. Шевченко», Київ, видавництво «Мистецтво», 1968 р. Прямокутної форми. На жовтому фоні в овальному обрамленні з квітів – портрет Т.Г. Шевченка. Вгорі – напис «1814–1964», а внизу «150», ще нижче – вивід з квітів. Придбаний у магазині «Плакат», м. Київ, 1988 р., 52x70 см, папір, друк, фарба [1].

17. П-927 КВ-30704 Плакат «Учітесь, читайте, і чужому навчайтесь, і свого не цурайтесь». Художник А.І. Микловда, Київ, видавництво «Політвидав України», 1988 р. Має прямокутну форму. На жовтуватому фоні погрудне зображення Т.Г. Шевченка коричневого кольору. Зверху в правому куті напис цитати Шевченка. Внизу – «1814–1861. Т. Шевченко». Придбаний у магазині «Плакат», м. Київ, 1986 р., 50x70 см, папір, друк, фарба [1].

18. П-969 КВ-34050 Календар настінний на 1993–1994 рр. з картою-схемою «Подорож Т. Шевченка по Придніпров'ю у вересні 1843 р.» з дарчим написом музею нікопольського шевченкознавця П. Богуша, 27 березня 1993 р., з лівого боку календар за 1993 р. Під календарем – літографічні зображення Покровської січової церкви, с. Покровське та могили кошового І. Сірка, с. Копулівка. Справа – календар за 1994 р. із зображенням Тарасової скелі на Хортиці. Посередині – карта-схема. Передано П. Богушом, м. Київ, 2001 р., 62x44 см, папір, фарба [1].

19. П-971 КВ-35061 Плакат у рамці під склом прямокутної форми, присвячений Т.Г. Шевченку. На плакаті хата Шевченка, яку він залишає хлопчиком (через плече палка, на руку почеплений вузлик). Посередині плакату – великий портрет Шевченка, вбраний вишитим рушником. Справа зображений Шевченко в молодих літах, зліва – у неволі 1850 р., Шевченко на смертному одрі, внизу лавровий вінок і квіти 1861 р. Показана гра на бандурі і написані слова «І мене в сім'ї великій, сім'ї вольній новій не забудьте пом'янути незлим тихим словом...». Подаровано заповіднику вчителькою із с. Віненці Переяслав-Хмельницького

району Бойко Лідією Федорівною у 2002 р., який дістався їй від батька Карнауха Федора Лавровича, що купив цей плакат на ярмарку в Полтаві у 1910 р., 39x58 см (без рамки), 59x49 см (з рамкою), папір, літографія, друк [1].

20. П-977 КВ-36329 Настінний календар до 175-ої річниці з дня народження Т.Г. Шевченка, Україна, 1989 р. З лівої сторони вгорі на голубому фоні напис «175-а річниця», під ним – портрет Т.Г. Шевченка, під ним – автограф поета. Справа від портрета зображено пшеничне поле і жницю з серпом в руках. Вдалині видніється дорога до села і дерева. Внизу – календар 1989 р, по краях обведений чорною лінією і смугою з гілочок та листочків темно-коричневого кольору. Передано Скоцем Володимиром Івановичем, с. Нове село, Підволочиського району Тернопільської області, 37,5x58 см, папір, фарба, фабрична робота [1].

21. П-983 КВ-37806 Афіша прем'єри опери «Поет» фестивалю майстрів мистецтв «Великому Кобзареві» Харківського державного академічного театру опери та балету ім. М. Лисенка, присвячений 10-річчю незалежності України. Папір білого кольору з написом синіми літерами на першій сторінці – назви опери, дати постановки, на другій сторінці – дійові особи та виконавці, внизу – години початку опери. Передано із Спілки композиторів України, м. Київ, 2006 р., 21x15 см, папір, друк [1].

22. П-995 КВ-38746 Афіша кольорова, присвячена творчості Т.Г. Шевченка, видавництво «В. У.», Львів. З правої і лівої сторони трикутники. Посередині – напис: «Львівське обласне відділення Музичного товариства УРСР, у приміщенні». Внизу розташовані дві лінії. Далі – зображення портрета Т.Г. Шевченка з написом: «Учіться, брати мої, думайте, читайте». По лівій стороні – напис: «Наша душа», по правій: «Наша пісня», нижче – «Не вмере, не загине». У програмі – народні думи, пісні та вірші Т.Ш. Шевченка». Передано із капели бандуристів, м. Львів, 1991 р., 84,5x63 см, папір, друк [1].

23. П-996 КВ-38747 Афіша кольорова літературно-музичної композиції з творів Т. Г. Шевченка. Київська міська друкарня № 2, вул. Лисенка, 6, 1971 р. У центрі – портрет Т. Шевченка, нижче – напис : «Думи мої, думи... Літературно-музична композиція. Виконує артист Київської державної філармонії Олександр Гречаний». Передано із Спілки композиторів України, м. Київ, 1982 р., 88,5x65 см, папір, друк [1].

24. П-1017 КВ-38768 Афіша кольорова, присвячена виступу української капели бандуристів

ім. Т.Г. Шевченка з Північної Америки. Зверху на афіші зображено учасників капели, які сидять у першому ряду та стоять у другому і третьому рядах в українському національному одязі. Посередині в першому ряду сидить диригент капели Володимир Колесник, позаду учасників зображено три прапори: прапор Канади, Америки і національний прапор України. Внизу з лівого боку – емблема, на якій зображено козака, який грає на бандурі. На емблемі – напис: «Капела бандуристів ім. Т.Г. Шевченка». На афіші – написи: «Український фонд культури. Товариство «Україна». Ми знов з тобою Україно! Концерт Української капели бандуристів з Північної Америки. Диригент Володимир Колесник». Внизу вказано дату і місце виступу капели. Передано Віктором Мішаловим та Павлом Колесником, 1989 р., 105x71,2 см, папір, друк [1].

25. П-1018 КВ-38769 Афіша кольорова, присвячена виступу української капели бандуристів ім. Т. Г. Шевченка з Північної Америки. Зверху на афіші зображено учасників капели, які сидять у першому ряду та стоять у другому і третьому рядах в українському національному одязі. Посередині в першому ряду сидить диригент капели Володимир Колесник, позаду учасників зображено три прапори: прапор Канади, Америки і національний прапор України. Внизу з лівого боку – емблема, на якій зображено козака, який грає на бандурі. На емблемі – напис: «Капела бандуристів ім. Т.Г. Шевченка». На афіші – написи: «Український фонд культури. Товариство «Україна». Ми знов з тобою Україно! Концерт Української капели бандуристів з Північної Америки. Диригент Володимир Колесник». Внизу вказано дату і місце виступу капели. Передано Віктором Мішаловим та Павлом Колесником, 1989 р., 105x71,2 см, папір, друк [1].

26. П-1030 КВ-38781 Афіша кольорова, присвячена Міжнародному фестивалю кобзарів «Думи мої». На афіші зображено нотописець із текстом Т. Шевченка «Думи мої, думи мої...». Зверху по нотописцю – напис: «Українська асоціація творчої інтелігенції «Світ культури», відділ культури Львівського міськвиконкому». З лівої сторони – напис: «Львівський театр «Громада», по центру зображений козак з кобзою в руках. По всій афіші – автографи учасників фестивалю. Передано із Львівської капели бандуристів, 1991 р., 61x41 см, папір, друк [1].

27. П-1040 КВ-38891 Афіша кольорова, присвячена святу міста Переяслава-Хмельницького «Переяславська осінь». По центру розташований

портрет Т.Г. Шевченка. Зверху зображено написи: «Управління культури Київської обласної державної адміністрації, відділ культури виконкому Переяслав-Хмельницької міської ради народних депутатів, Переяслав-Хмельницький державний історико-культурний заповідник, 19–20 вересня». Під портретом написи: 1992 р. Свято міста «Переяславська осінь». Зліва подана програма свята, справа – гілочка каштана, перев'язана вишиваним рушником. Передано із відділу культури, м. Переяслав-Хмельницький, 1993 р., 60x40,5 см, папір, друк [1].

28-29. П-1049 (1-2) КВ-39576 Календарик із зображенням картини Т. Г. Шевченка «Катерина» жовтого кольору. На зворотному боці – помісячний календар на 2006 рік, обрамлений двома вертикальними орнаментованими смугами. У центрі – напис: «Національний музей Тараса Шевченка, 2006», адреса і контактні телефони музею. Подарований працівниками Національного музею Тараса Шевченка, м. Київ у квітні 2006 р. працівникам Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» на XII-ій міжнародній туристичній виставці, м. Київ, 10x7 см, папір, друк [1].

30-31. П-1050 (1-2) КВ-39577 Календарик із зображенням портрета княгині Кейкуатової, написаний в 1847 р. Т.Г. Шевченком в техніці «масло». На зворотній стороні – помісячний календар на 2006 р., обрамлений двома вертикальними орнаментованими смугами. У центрі – напис: «Національний музей Тараса Шевченка, 2006», адреса і контактні телефони музею. Подарований працівниками Національного музею Тараса Шевченка, м. Київ у квітні 2006 р. працівникам Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» на XII-ій міжнародній туристичній виставці, м. Київ, 10x7 см, папір, друк [1].

32. П-1051 КВ-39578 Календарик із зображенням картини «Селянська родина», написаної в 1843 р. Т.Г. Шевченком в техніці «масло». На зворотній стороні – помісячний календар на 2006 р., обрамлений двома вертикальними орнаментованими смугами. У центрі напис: «Національний музей Тараса Шевченка, 2006», адреса і контактні телефони музею. Подарований працівниками Національного музею Тараса Шевченка, м. Київ у квітні 2006 р. працівникам Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» на XII-ій міжнародній туристичній виставці, м. Київ, 10x7 см, папір, друк [1].

33. П-1052 КВ-39579 Календарик із зображенням картини «Почаївська лавра з півдня», напи-

саної в 1846 р. Т.Г. Шевченком в техніці «акварель». На зворотній стороні помісячний календар на 2006 р., обрамлений двома вертикальними орнаментованими смугами. У центрі – напис: «Національний музей Тараса Шевченка, 2006», адреса і контактні телефони музею. Подарований працівниками Національного музею Тараса Шевченка, м. Київ у квітні 2006 р. працівникам Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» на XII-ій міжнародній туристичній виставці, м. Київ, 10x7 см, папір, друк [1].

34. П-1057 КВ-40478 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на січень 1989 р. з портретом Т. Шевченка на тлі розгорнутої книги. Художник О. Мікловда, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна», Київ, 1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. У правому верхньому куті текст: «Учіться, брати мої, думайте, читайте...», а внизу в лівому куті – екслібрис Товариства книголюбів УРСР. Переданий жителькою міста Г.Ф. Остронос, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6x9 см, папір, друк [1].

35. П-1058 КВ-40479 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на лютий 1989 р. з портретом Т. Шевченка з вусами у смушевій шапці в овалі. Художник Г. Сергеев, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна», Київ, 1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. Зверху – напис: «Шевченкіана», а внизу – В.М. Манжуло, чорного кольору. Переданий жителькою міста Г.Ф. Остронос, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6x9 см, папір, друк [1].

36. П-1059 КВ-40480 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на березень 1989 р. Художник Б. Гурман, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна», Київ, 1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. Зображено Т. Шевченка з високим чолом та вусами. Біля голови жіноча постать з руками-гілками з листочками, а над головою – чоловічі постаті з косами у вигляді гвинтівок. Біля чола зліва – книга з бандурою та внизу напис: «Шевченкіана». З правої нижньої сторони – хвиля та напис В. Юрчишина, чорного кольору. Переданий жителькою міста Г.Ф. Остронос, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6x9 см, папір, друк [1].

37. П-1060 КВ-40481 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на квітень 1989 р. Художник Ю. Процан, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна», Київ,

1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. Графічне зображення Т.Г. Шевченка з відкритим чолом, вусами. Погляд у ліву сторону. Навколо голови – вербова гілочка з листочками. Все зображення чорного кольору, а тло та текст «Шевченкіана Р. Дреботюка» – червоного кольору. Переданий жителькою міста Остронос Г. Ф., м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6х9 см, папір, друк [1].

38. П-1061 КВ-40482 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на липень 1989 р. Художник Ю. Процан, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна», Київ, 1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. Графічне зображення Т.Г. Шевченка з відкритим чолом, вусами. Погляд у праву сторону. Зверху – напис: «Книгозбірка Артеменка Євгена. З лівої сторони зображено калинову гілку з гронами, а з правої – лаврову гілку. Нижче – стрічка обвиває текст: «...всім нам вкупі на землі єдинодумліє подай і братолюбіє пошли. Т. Шевченко». Переданий жителькою міста Г.Ф. Остронос, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6х9 см, папір, друк [1].

39. П-1-62 КВ-40483 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на липень 1989 р. Художник П. Прокопів, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна», Київ, 1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. Графічне зображення Т.Г. Шевченка в сидячій позі. Права рука зігнута в лікті й підтримує голову. У лівій руці книга з написом «Кобзар». Над головою – напис «Шевченкіана», а внизу – «М. Куделі». У правому верхньому куті зображено бандуру зі стрічкою. Переданий жителькою міста Г.Ф. Остронос, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6х9 см, папір, друк [1].

40. П-1063 КВ-40484 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на жовтень 1989 р. Художник В. Хворост, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна», Київ, 1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. Портрет Т.Г. Шевченка обрамлений квітковим орнаментом. Внизу напис: «Exlibris Раїси Левчук», фарба чорного кольору. Переданий жителькою міста Остронос Г.Ф., м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6х9 см, папір, друк [1].

41. П-1064 КВ-40485 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на листопад 1989 р. Художник О. Мікловда, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна»,

Київ, 1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. На темному фоні змальовано голову Т. Шевченка з вусами, розкуйовдженим волоссям та проникливим поглядом. Нижче – текст з літер білого кольору «Учітєся, брати мої, думайте, читайте... Т.Г. Шевченко», ще нижче – текст з літер чорного кольору «Шевченкіана Василя Березового» та орнамент, фарба чорного кольору. Переданий жителькою міста Г.Ф. Остронос, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6х9 см, папір, друк [1].

42. П-1065 КВ-40486 Календарик-екслібрис із серії «Шевченкіана» на грудень 1989 р. Художник А. Гаринський, редакція українських календарів і художніх листівок «Радянська Україна», Київ, 1988 р. Випущений до 175-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка. У овалі зображено профіль голови Т. Г. Шевченка на чорному тлі, а у верхній частині – зображення будинків та напис «Exlibris VP», фарба чорного кольору. Переданий жителькою міста Г.Ф. Остронос, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Покровська, 44/40, 2008 р., 6х9 см, папір, друк [1].

43. П-1066 КВ-40487 Листівка «Проща до Тараса – 2008». На листівці зображено молодого Тараса Шевченка біля столу з олівцем в лівій руці та аркушами паперу в правій (автопортрет). Над Шевченком розміщено текст: «17 й 18 травня люди з усієї України зберуться на Прощу до Тараса. Ми чекаємо на тебе у Каневі». Такі листівки розповсюджували серед населення, запрошуючи до Канева, до могили Т. Шевченка на святкування його днів у травні 2008 р. Передано із музею кобзарства НІЕЗ «Переяслав», 2008 р., 10х14,8 см, папір, друк [1].

44. П-1069 КВ-41116 Афіша театральна «Наймичка» (за однойменною поемою Т. Шевченка). На великому пожовклому листкові величезними чорними літерами – назва афіші в чорній орнаментованій з боків рамці. Ліворуч вгорі – меншими літерами напис «Народній будинок», далі – «У неділю 13 жовтня 1919 року т-во «Просвіта» влаштує виставу. Праворуч внизу напис «Драма на 5 дій Карпенка-Карого. Написані нові декорації. Квитки від 40 до 5 крб. Початок о 7 годині вечора. Відповідальний розпорядник Г. Близнюк». Передано музею із особистого архіву родини Близнюків у 2004 р., а саме – Інною Григорівною Близнюк, яка проживала у м. Києві, вул. Бойченка, 5, кв. 2, 42,5х67,5 см, папір, друк [1].

45. П-1072 КВ-41119 Афіша театральна «Катерина» (за однойменною поемою Т. Шевченка). На великому світло-зеленуватому аркуші, оздобленому

орнаментованою рамкою-спіраллю, вміщено текст афіші: «Последній прощальний спектакль... под управлением Ю.Л. Орловой ... в бенефис артистки О.П. Ткаченко и артиста Г.С. Близнюка представлена будет «Катерина» (великими літерами). Начало в 8 часов вечера». Передано музею із особистого архіву родини Близнюків у 2004 р., а саме, Інною Григорівною Близнюк, яка проживала у м. Києві, вул. Бойченка, 5, кв. 2, 49,5x71 см, папір, друк [1].

Висновки. Отже, проаналізовано та уведено до наукового обігу музейні предмети інвентарної групи «Плакати» («П») із фондової колекції НІЕЗ «Переяслав», які обліковані та записані в інвентарній книзі № 2. Ці матеріали є продовженням дослідження шевченкіани із колекції Заповідника, яка є одним із розділів наукової теми автора та слугуватимуть для створення каталогу музейних предметів на шевченківську тематику.

Список літератури:

1. Фонди Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Інвентарна книга № 2.

Kukhareva N.M. SHEVCHENKO'S THEMATIC IN POSTERS, BOXES AND CALENDARS FROM THE STOCK COLLECTION OF THE NATIONAL HISTORICAL AND ETHNOGRAPHIC RESERVE "PEREYASLAV"

Inventory group "Posters" ("P") on Shevchenko's themes for the stock card has 45 museum objects, including posters – 17, placards – 10, calendars – 17 and 1 postcard, assigned to this group. Fine and written monuments include posters and calendars that are printed works of art. The poster is classified as a written source, classified by typology to printed materials. The postcard, which is described with the items belonging to the "Posters" group, is classified as a fine and written source of the Shevchenko Philocart. All of the museum items described the main fund of the inventory group "Posters" on Shevchenko's themes.

The card index of the inventory group "Posters" ("P") was worked out and the inventories were made in accordance with the inventory cards and scientific-standard passports of the NHER "Pereyaslav". The source of income, size, technique, material of the museum object, time and place of living were investigated on the basis of stock materials. Valuable for research are individuals and events associated with this museum exhibit.

Subjects were transferred to the stock collection mainly in the late 80's and 90's of the 20th century, as well as at the beginning of the 21st century. Posters have been handed over by private individuals to the Kyiv Combine of Monumental Decorative Art of the Ukrainian Artists' Foundation, the Cherkasy Regional Directorate of Culture, the Directorate of Art Exhibitions, Kyiv, purchased at the Post Office store in Kyiv. The posters were transmitted from the Union of Composers of Ukraine, Kyiv, from the bandura players chapel, Lviv, Victor Mishalov and Pavel Kolesnik, bandura players from America and Blyznuk family, Kyiv. Part of the calendars was presented by the workers of the National Museum of Taras Shevchenko, Kyiv, in April 2006, to the workers of the National Historical and Ethnographic Reserve "Pereyaslav" at the XIII International Tourism Exhibition, the rest was handed over by private individuals.

The article introduces the museum objects of the inventory group "Posters" ("P") from the stock collection of NHER "Pereyaslav" to the scientific circulation. These materials are continuation of the research of the Shevchenko's themes from the collection of the Preserve, which is one of the sections of the author's scientific topic and will serve to create a catalog of museum objects on Shevchenko's themes.

Key words: posters, placards, calendars, size, technique, material, stock collection, inventory group "Posters" ("P").